

Nadležnost - Latvija

Izvorna jezična inačica ove stranice [lv](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

SADRŽAJ

- 1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?
- 2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?
 - 2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?
 - 2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)
 - 2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti
 - 2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo
 - 2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?
 - 2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?
 - 2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?
- 3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Zakonom o parničnom postupku zajamčeno je da svaka osoba, fizička ili pravna, ima pravo na sudsku zaštitu svojih građanskih prava ako se njezina prava krše ili osporavaju i na sudsku zaštitu svih interesa zaštićenih zakonom. U pravilu sve građanske sporove rješavaju sudovi u redovnom sudskom postupku. U iznimnim slučajevima i ako je to propisano zakonom, građanski sporovi mogu se rješavati u izvansudskim postupcima. Ako je tako propisano zakonom, sud će rješavati i tužbe koje su podnijele fizičke i pravne osobe, a koje po svojoj prirodi nisu građanski sporovi. Međutim, o dodjeli spora u svim slučajevima odlučuje sud ili sudac. Ako sud ili sudac priznaju da spor nije u nadležnosti suda, u odgovarajućoj odluci navodi se tijelo odgovorno za rješavanje spora.

U Latviji postoje posebni sudovi koji rješavaju određene kategorije građanskih predmeta. Međutim, postoje određene iznimke od uobičajenih pravila o nadležnosti kojima je propisana razina suda koji će rješavati predmet u prvom stupnju.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Građanski predmeti rješavaju se ovisno o predmetu spora na prvostupanjskom sudu u odgovarajućem mjestu; neki zakonom propisani predmeti rješavaju se na regionalnom sudu.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

O osnovanosti predmeta ne može odlučivati viši sud dok predmet ne bude riješen na nižem sudu. Prvostupanjski sud za građanske predmete okružni je ili gradski sud (*rajona (pilsētas) tiesa*) ili regionalni sud (*apgabaltiesa*) koji je nadležan za predmet. O osnovanosti predmeta u parničnim postupcima odlučuje sud nadležan za takvu vrstu predmeta te sud koji ima stvarnu i mjesnu nadležnost.

Ako je predmet u nadležnosti sudova, u pravilu ga rješavaju okružni ili gradski sud, ali određeni predmeti propisani zakonom rješavaju se na regionalnom sudu. Sljedeće predmete u prvom stupnju rješava regionalni sud:

- sporove u vezi s imovinskim pravima u odnosu na nepokretnu imovinu, osim u slučaju podjele imovine bračnih partnera,
- predmete koji se odnose na zaštitu patenata, žigova i oznaka zemljopisnog podrijetla,
- predmete koji se odnose na stečaj i likvidaciju kreditnih institucija.

Ako je nekoliko tužbenih zahtjeva dio istog predmeta i neki od njih u nadležnosti su okružnog ili gradskog suda, a drugi u nadležnosti regionalnog suda, ili ako je okružnom ili gradskom sudu podnesena protutužba koja je u nadležnosti regionalnog suda, predmet rješava regionalni sud.

Građanski predmeti koji uključuju službenu tajnu u nadležnosti su regionalnog suda u Rigi (*Rīgas apgabaltiesa*) kao prvostupanjskog suda.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Građanski sporovi raspoređuju se u prvom stupnju sudovima na različitim razinama ovisno o predmetu spora: predmeti se razvrstavaju prema kategoriji i prirodni tužbenog zahtjeva. Međutim, čak i u tom slučaju sudovi istog stupnja imaju vlastitu mjesnu nadležnost.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

U općim pravilima o mjesnoj nadležnosti propisano je da se tužbeni zahtjev protiv fizičke osobe mora podnijeti sudu u mjestu prebivališta osobe (odjeljak 26. Zakona o parničnom postupku). Tužba protiv pravne osobe podnosi se sudu u mjestu gdje pravna osoba ima registrirano sjedište. Prema tome, odgovarajući prvostupanjski sud utvrđuje se prema pravilima o stvarnoj i mjesnoj nadležnosti.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

U Zakonu o parničnom postupku navedene su i iznimke od pravila o mjesnoj nadležnosti u građanskim predmetima, pri čemu tužitelj može izabrati hoće li pokrenuti postupak u skladu s općim odredbama o mjesnoj nadležnosti, odnosno hoće li podnijeti tužbu sudu u mjestu prebivališta tuženika ili u mjestu registriranog sjedišta tuženika, ili će pokrenuti postupak pred drugim prvostupanjskim sudom iste razine koji je zakonom propisan kao alternativni sud.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Tužba protiv tuženika koji nema prijavljeno prebivalište pokreće se pred sudom u mjestu koje je određeno kao *de facto* mjesto prebivališta tuženika.

Ako *de facto* mjesto prebivališta tuženika nije poznato ili tuženik nema prebivalište u Latviji, tužba se podnosi sudu u mjestu u kojem se nalazi nepokretna imovina tuženika ili u mjestu posljednjeg poznatog prebivališta tuženika.

U određenim slučajevima propisanim zakonom tužitelj ima određena prava izabrati hoće li podnijeti tužbu sudu koji je određen kao sud mjesta u kojem tuženik ima prijavljeno prebivalište ili registrirano sjedište ili nekom drugom sudu.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Pravila prema kojima tužitelj može izabrati nadležnost propisana su u odjeljku 28. Zakona o parničnom postupku u kojem je naveden detaljan popis svih vrsta predmeta i alternativnih sudova na kojima se može pokrenuti postupak:

- Postupak pokrenut u vezi s aktivnostima podružnice ili predstavništva pravne osobe može se pokrenuti i na sudu u mjestu gdje se nalazi registrirani ured podružnice ili predstavništva.
- Postupak u vezi s naplatom uzdržavanja za djecu ili roditelje ili utvrđivanjem očinstva može se pokrenuti na sudu u mjestu prijavljenog prebivališta tužitelja.

- Postupak u vezi s osobnom ozljedom (odjeljci 2347. – 2353. Građanskog zakona) kojom je uzrokovan invaliditet, drugo oštećenje zdravlja ili smrt predmetne osobe može se pokrenuti na sudu u mjestu prijavljenog prebivališta tužitelja ili u mjestu gdje je nanosena ozljeda.
- Postupak zbog štete nanosene imovini fizičke ili pravne osobe može se pokrenuti na sudu u mjestu gdje je nanosena šteta.
- Postupak u vezi s povratkom imovine ili naknadom vrijednosti te imovine može se pokrenuti na sudu u mjestu prijavljenog prebivališta tužitelja.
- Pomorske tražbine mogu se pokrenuti na sudu u mjestu u kojem je zaplijenjeno plovilo koje pripada tuženiku.
- Postupak protiv nekoliko tuženika koji imaju prebivalište ili boravište na različitim mjestima može se pokrenuti na sudu u mjestu prebivališta ili u mjestu registriranog ureda jednog tuženika.
- Postupak za razvod ili poništaj braka može se pokrenuti na sudu u mjestu u kojem tužitelj ima prijavljeno prebivalište u sljedećim slučajevima:
 - maloljetnici žive s tužiteljem,
 - razvodi se brak sklopljen s osobom koja služi kaznu zatvora,
 - razvodi se brak sklopljen s osobom čije prebivalište nije poznato ili koja živi u inozemstvu.
- Postupak pokrenut na temelju radnog odnosa može se pokrenuti na sudu u mjestu prijavljenog mjesta prebivališta ili mjestu rada tužitelja.

Ako tužitelj u prethodno navedenim predmetima nema prijavljeno prebivalište, tužbu je moguće podnijeti sudu u mjestu u kojem tužitelj ima *de facto* prebivalište.

Postoji i odredba o isključivoj nadležnosti u građanskim predmetima koja prevladava nad redovnom mjesnom nadležnosti i svim ostalim oblicima mjesne nadležnosti. Nadležnost se utvrđuje prema vrsti postupka u sljedećim slučajevima.

Postupak povezan s vlasničkim pravima ili nekim drugim imovinskim pravima u vezi s nepokretnom imovinom ili njezinim dijelovima, ili postupak upisa tih prava u zemljišne knjige i brisanja imovine iz katastra mora se pokrenuti na sudu u mjestu gdje se nalazi imovina.

Ako se postupak pokreće protiv ostavine umrle osobe, a nema poznatih nasljednika koji su potvrđeni ili koji su prihvatili ostavinu, nadležan je sud u prijavljenom mjestu prebivališta ili *de facto* mjestu prebivališta umrle osobe, ali ako prijavljeno mjesto prebivališta ili *de facto* mjesto prebivališta umrle osobe nije u Latviji ili nije poznato, nadležan je sud u mjestu gdje se nalazi imovina, ili dio imovine, koja je dio ostavine.

Isključiva nadležnost može biti propisana i u drugim zakonodavnim aktima.

Odredbe navedene u nastavku primjenjuju se i u predmetima na koje se primjenjuju posebni sudski postupci:

Zahtjev za odobravanje posvajanja mora se podnijeti sudu u prijavljenom mjestu prebivališta posvojitelja ili u *de facto* mjestu prebivališta posvojitelja; zahtjev za poništavanje posvajanja mora se podnijeti sudu u prijavljenom mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva ili, u *de facto* mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva.

Zahtjev za odobravanje posvajanja koji podnosi strani državljanin ili osoba koja živi u stranoj državi mora se podnijeti sudu u prijavljenom mjestu prebivališta posvojenika, ali ako je posvojenik u ustanovi za skrb, zahtjev se mora podnijeti sudu u mjestu u kojem se pruža takva skrb (odjeljak 259. pododjeljak 2. Zakona o parničnom postupku).

Zahtjev za ograničavanje mogućnosti djelovanja osobe zbog psihičkog poremećaja ili drugog zdravstvenog poremećaja podnosi se sudu u mjestu prijavljenog prebivališta te osobe ili u mjestu *de facto* prebivališta osobe; ako je osoba smještena u zdravstvenu ustanovu, zahtjev se podnosi sudu u mjestu u kojem se nalazi zdravstvena ustanova (odjeljak 264. Zakona o parničnom postupku).

- Zahtjev za ograničavanje mogućnosti djelovanja i za uspostavu skrbništva nad osobom zbog njezina rastrošna načina života ili pretjerane konzumacije alkohola ili drugih opojnih tvari podnosi se sudu u mjestu prijavljenog prebivališta te osobe ili u mjestu *de facto* prebivališta osobe (odjeljak 271. Zakona o parničnom postupku).
- Pitanja u vezi sa skrbništvom nad imovinom osobe koja je odsutna ili nestala rješava sud u mjestu posljednjeg prebivališta te osobe (odjeljak 278. Zakona).
- Zahtjev za proglašavanje nestale osobe mrtvom podnosi se sudu u mjestu posljednjeg prebivališta osobe (odjeljak 282. Zakona).

- Zahtjev sudu za utvrđivanje pravnih činjenica podnosi se sudu u prijavljenom mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva ili u *de facto* mjestu prebivališta podnositelja (odjeljak 290. Zakona).
- Zahtjev za brisanje prava na nepokretnu imovinu mora se podnijeti sudu u mjestu gdje se nalazi imovina; zahtjev za brisanje bilo kojeg drugog prava mora se podnijeti sudu u mjestu u kojem podnositelj ima prijavljeno prebivalište, ili *de facto* prebivalište, ili, ako se radi o pravnoj osobi, sjedište, osim ako zakonom nije propisano drugačije (odjeljak 294. pododjeljak 2. Zakona).
- Zahtjev za poništenje izgubljenog, ukradenog ili uništenog dokumenta i obnovu prava koja proizlaze iz tog dokumenta mora se podnijeti sudu u mjestu plaćanja navedenom na dokumentu ili, ako mjesto plaćanja nije poznato, sudu u prijavljenom mjestu prebivališta tuženika ili *de facto* mjestu prebivališta, ili, ako se radi o pravnoj osobi, u mjestu sjedišta pravne osobe; ako *de facto* mjesto prebivališta ili registrirani ured dužnika isto nisu poznati, zahtjev se mora podnijeti sudu u mjestu izdavanja dokumenta (odjeljak 299. Zakona).
- Zahtjev za povrat nepokretne imovine mora se podnijeti sudu u mjestu gdje se imovina nalazi (odjeljak 336. Zakona).
- O zahtjevu za poduzimanje mjera za osiguranje potraživanja odlučuje sud u mjestu u kojem dužnik ima registrirani ured (odjeljak 341.¹ Zakona).

U predmetu u vezi sa stečajem pravne osobe odlučuje sud u mjestu u kojem dužnik ima registrirani ured. Nadležnost za pokretanje stečajnog postupka u skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe Vijeća br. [1346/2000](#) ima sud u mjestu u kojem se nalazi središte glavnog interesa dužnika. Međutim, ako se stečajni postupak pokreće u skladu s člankom 3. stavkom 2. te Uredbe, o predmetu odlučuje sud u mjestu u kojem dužnik ima „poslovni nastan” u smislu članka 2. točke (h) Uredbe (odjeljak 363.¹ Zakona o parničnom postupku).

U predmetu u vezi sa stečajem fizičke osobe odlučuje sud u mjestu u kojem dužnik ima prijavljeno prebivalište ili *de facto* prebivalište. Nadležnost za pokretanje stečajnog postupka u skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe Vijeća br. [1346/200](#) ima sud u mjestu u kojem se nalazi središte dužnikova glavnog interesa. Međutim, ako se stečajni postupak pokreće u skladu s člankom 3. stavkom 2. te Uredbe, o predmetu odlučuje sud u mjestu u kojem dužnik ima „poslovni nastan” u smislu članka 2. točke (h) Uredbe (odjeljak 363.²² Zakona o parničnom postupku).

O pitanjima u vezi sa stečajem ili likvidacijom kreditnih institucija odlučuje sud u mjestu u kojem kreditna institucija ima registrirani ured (odjeljak 364. Zakona).

- Poslodavac može podnijeti zahtjev za proglašenje štrajka ili najave štrajka nezakonitima u skladu sa Zakonom o štrajkovima i u skladu s tamo propisanim postupkom: zahtjev za proglašenje štrajka ili najave štrajka nezakonitima podnosi se sudu u mjestu gdje će se štrajk održati (odjeljak 390. Zakona o parničnom postupku):
- Predstavnici zaposlenika mogu podnijeti zahtjev za proglašenje isključenja s posla ili obavijesti o isključenju s posla nezakonitima u skladu sa Zakonom o radnim sporovima i u skladu s tamo propisanim postupkom: zahtjev za proglašenje isključenja s posla ili obavijesti o isključenju s posla nezakonitima podnosi se sudu u mjestu gdje će se isključenje s posla izvršiti (odjeljak 394.¹ Zakona o parničnom postupku):

Postupci koji se odnose na ovrhu nespornih tražbina (*saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana*):

- Zahtjevi za dobrovoljnu prodaju nepokretne imovine na sudskoj dražbi moraju se podnijeti okružnom ili gradskom sudu u mjestu gdje se nalazi nepokretna imovina (odjeljak 395. Zakona o parničnom postupku).
- Zahtjevi za ovrhu nespornih tražbina u novcu ili povrat pokretne imovine ili za ovrhu nespornih tražbina iz ugovora koje su osigurane hipotekom podnose se zemljišnoknjižnom odjelu okružnog ili gradskog suda u prijavljenom mjestu prebivališta dužnika ili u *de facto* prijavljenom mjestu prebivališta dužnika (odjeljak 403. pododjeljak 1. Zakona).
- Zahtjevi za ovrhu nespornih tražbina u skladu s dokumentima kojima se nepokretna imovina stavlja pod hipoteku ili nesporno izvršenje obveze napuštanja ili vraćanja iznajmljene ili zakupljene nepokretne imovine, moraju se podnijeti zemljišnoknjižnom odjelu okružnog ili gradskog suda u mjestu u kojem se nalazi nepokretna imovina. Ako se ovrha tražbina osigurava na nekoliko predmeta nepokretne imovine i zahtjevi bi bili u nadležnosti zemljišnoknjižnih odjela različitih okružnih ili gradskih sudova, o zahtjevu odlučuje zemljišnoknjižni ured okružnog ili gradskog suda u mjestu gdje se nalazi dio nepokretne imovine, prema izboru podnositelja zahtjeva (odjeljak 403. stavak 2. Zakona).
- Zahtjevi za ovrhu nespornih tražbina na temelju hipoteke na brodu moraju se podnijeti zemljišnoknjižnom odjelu okružnog ili gradskog suda u mjestu registracije broda koji je pod hipotekom (odjeljak 403. stavak 3. Zakona).

Predmeti koji se odnose na ovrhu tražbina na temelju sudskog naloga (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*):

Zahtjev za ovrhu tražbina na temelju sudskog naloga mora se podnijeti zemljišnoknjižnom odjelu okružnog ili gradskog suda u prijavljenom mjestu prebivališta dužnika ili *de facto* mjestu prebivališta ili registriranog ureda (odjeljak 406.² Zakona o parničnom postupku).

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Da, ta mogućnost postoji: u latvijskom zakonodavstvu dopušten je dogovor stranaka o tome koji će sud imati mjesnu nadležnost za njihov spor. Kada sklapaju ugovor, stranke mogu navesti prvostupanjski sud na kojem će se rješavati svi budući sporovi koji se odnose na ugovor ili ispunjenje uvjeta iz ugovora. One ne mogu promijeniti nadležnost za predmet spora, odnosno, razinu suda koja će rješavati predmet u prvom stupnju (odjeljak 25. Zakona o parničnom postupku) niti mogu promijeniti isključivu nadležnost (odjeljak 29. Zakona). Na nadležnost na temelju ugovora primjenjuju se dva ograničenja:

- izbor nadležnosti moguć je samo u odnosu na ugovorne sporove,
- dogovor o mjesnoj nadležnosti mora se postići u trenutku sklapanja ugovora i potrebno je navesti određeni sud koji će rješavati mogući spor u prvom stupnju. U trenutku sklapanja ugovora stranke ne mogu predvidjeti iznos mogućeg potraživanja i stoga u ugovoru mora biti omogućen alternativni izbor prvostupanjskog suda: mora biti naveden određeni okružni ili gradski sud i određeni regionalni sud pred kojim stranke mogu pokrenuti spor, ovisno o iznosu potraživanja.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

U skladu s latvijskim zakonodavstvom, sudovi opće nadležnosti rješavaju građanske i kaznene predmete. Latvija nema specijalizirane sudove, primjerice obiteljske sudove, ili suce specijalizirane za određena pravna pitanja, kao što je slučaj u drugim zemljama.

Kao što je prethodno navedeno, o utemeljenosti građanskog predmeta odlučuje prvostupanjski sud i ne može ju razmatrati viši sud dok niži sud ne donese odluku. Prvostupanjski je sud za građanske predmete okružni, gradski ili regionalni sud nadležan za predmet. U pravilu su sudovi nadležni za sve građanske sporove i rješavaju ih u redovnim sudskim postupcima.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJP-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 07/02/2019